

Onderwerp

Stadslandbouw Nijmegen

Opsteller	Ton Verhoeven	Behandeldatum	29 november 2022
Programma	Openbare ruimte	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	C. Daemen		

Advies

1. In te stemmen met de oprichting van een Loket Stadslandbouw Nijmegen en hier in 2023 en 2024 €40.000,- voor beschikbaar te stellen. Dit Loket Stadslandbouw zal informatie bieden over het landelijk gebied van Nijmegen en buurgemeenten, waar de voedselproducenten zitten, en over de sociale voedselprojecten in onze stad. Naast voorlichting zal het loket ook voor educatie en stimulering van activiteiten gaan zorgen.
2. In te stemmen met de cofinanciering van het opstellen van een gebiedsvisie door de gemeente Heumen voor het gebied Malden-Noord en hiervoor eenmalig € 20.000,- beschikbaar te stellen.
3. De brief aan de gemeenteraad over stadslandbouw vast te stellen, waarin we de stand van zaken toelichten van voedselinitiatieven in Nijmegen en de raad informeren over de Notitie Stadslandbouw en het Plan van Aanpak voor oprichting van een Loket Stadslandbouw.

Aanleiding

Door de raad is op 10 november 2021 het raadsvoorstel “Duurzaam voedsel uit eigen omgeving” vastgesteld, waarin wij als College de opdracht krijgen om “*samen met in ieder geval gemeente Heumen een ambitieuze visie te ontwikkelen voor duurzame en innovatieve stadslandbouw en voedsel met korte ketens tussen producent en consument, waarbij nadruk ligt op Nijmegen-zuid (Kop van Malden).*”

Sinds het Green Capital jaar 2018 is veel aandacht gecreëerd voor stadslandbouw in Nijmegen en omgeving. De verschillende voedselinitiatieven bieden de stad mogelijkheden om meer zelfvoorzienend te worden. Ze dragen bij aan een ecologische verduurzaming van de stad en voorzien in een stedelijke behoefte door een koppeling van ‘duurzaam voedsel’ aan gezonde voeding. Ze dienen ook maatschappelijke doelen, zoals een bevordering van welzijn en gezondheid, sociale cohesie, ontspanning en educatie en bieden economische mogelijkheden. In 2022 is het aantal voedselinitiatieven in en rondom Nijmegen weer uitgebreid en het netwerk stadslandbouw groeit verder door (zie bijlage stand van zaken stadslandbouw). Er is bij de netwerkpartners behoefte aan een faciliterende rol van de gemeente Nijmegen om alle initiatieven aan elkaar te verbinden en deze te stimuleren. We willen dat oppakken door de oprichting van een Loket Stadslandbouw.

Beoogde impact

Naar aanleiding van het raadsvoorstel “Duurzaam voedsel uit eigen omgeving” is een oriënterende notitie Stadslandbouw in opdracht van de gemeente Nijmegen opgesteld. We willen de gemeenteraad informeren over deze notitie, waarin uitleg wordt gegeven over de diverse vormen van stadslandbouw, hun relatie met andere werkvelden en aanbevelingen die de koers van Nijmegen in de regio duiden. In de notitie wordt dit gevisualiseerd met de

zogenaamde “Schijf van vijf”, die (sociale) stadslandbouw combineert met circulaire economie activiteiten, zoals duurzame logistiek en retourstromen. In de notitie is dit voor de Kop van Malden verder toegelicht. Ook wordt beschreven welke rol we als gemeente kunnen spelen. De notitie is geen ruimtelijke visie, omdat wij ons niet kunnen uitspreken over het gebied van onze buurgemeenten. De gemeente Heumen zal zelf een gebiedsvisie voor het gebied Malden-Noord gaan opstellen samen met Nijmegen.

Om invulling te kunnen geven aan onze rol is vervolgens een Plan van Aanpak opgesteld om te komen tot de oprichting van een Loket Stadslandbouw, te beginnen in Nijmegen-Noord bij de Warmoes. We doen dit samen met stadslandbouwpartijen in de stad, zoals De Warmoes en Landgoed Grootstal, en kennisinstellingen zoals de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en de Radboud Universiteit. Het Loket Stadslandbouw gaat niet alleen als vraagbaak dienen, maar zorgt ook voor stimulering van activiteiten en educatie.

De twee documenten over stadslandbouw zijn afgestemd op de volgende ambitie uit de doelenboom: *We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren* en specifieker het onderliggend doel *We stimuleren natuurinclusieve stadslandbouw door het ondersteunen van initiatieven*.

Argumenten

1.1 *Het Plan van Aanpak Loket Stadslandbouw Nijmegen verbindt en stimuleert nieuwe initiatieven en zorgt voor educatie en kennisontwikkeling.*

Het Loket Stadslandbouw Nijmegen is niet alleen een vraagbaak voor bewoners en bedrijven. We willen ook dat vanuit het loket educatie, recreatie en kennisdeling wordt gestimuleerd. Via een website kan iedereen informatie vinden over stadslandbouw, sociale horeca en welke activiteiten er worden georganiseerd door organisaties en bedrijven. Door de al lopende samenwerking met de HAN, en de Radboud Universiteit kan kennis vergaard en gedeeld worden door studenten en medewerkers. Daar heeft de gemeenten zelf veel aan, maar ook de vele organisaties en bedrijven op het gebied van stadslandbouw.

Het Loket Stadslandbouw Nijmegen is ook bedoeld om samen met bewoners, stadslandbouw-producenten, sociale organisaties en vele anderen te komen tot een nog breder netwerk op het raakvlak van duurzaam voedsel en gezonde voeding. Er wordt al veel samengewerkt, maar er is nog veel te verbeteren op dit gebied. Duidelijk is dat de vele betrokken partijen niet zelf een netwerk in stand kunnen houden en de gemeente Nijmegen vragen om enige sturing te blijven geven en daarnaast activiteiten te blijven stimuleren en faciliteren.

Het Loket Stadslandbouw en de daaraan gelieerde organisaties spelen op deze wijze een grote rol om de begrippen “stadslandbouw” en “gezond voedsel voor iedereen bereikbaar” onder een breder publiek en vele bedrijven, waaronder de horeca, kenbaar te maken.

1.2 *Een extern loket is beter dan een intern loket*

Door het Loket Stadslandbouw onder te brengen bij externe partijen is het gemakkelijker om communicatie en educatie te organiseren, wat aansluit bij de al lopende activiteiten op die locaties, zoals excursies, educatieve projecten en aanbod van voedsel (verkoop) of sociale activiteiten (Soepie Doen?). Sommige organisaties doen dit zelf al, maar dat is voor hen kostentechnisch niet vol te houden. Dat ligt anders bij de twee grote kennisinstellingen, omdat educatie hun kerntaak is. De intentie is zelfs dat deze kennisinstellingen op termijn de organisatie van dat Loket Stadslandbouw overnemen.

1.3 Het Loket Stadslandbouw is een groeimodel

Het Loket Stadslandbouw zal langzaam aan meer taken tot zich nemen, zodra de organisatie beter is opgezet. Dus eerst de opbouw van het loket op één locatie en vervolgens pas de uitbouw. In eerste instantie richt het Loket Stadslandbouw zich op communicatie en stimulatie. Daaraan wordt later educatie, activiteiten organiseren en kennisvergaring gekoppeld. Activiteiten die behoren tot het circulaire economie werkveld (eiwittransitie, voedselverspilling tegengaan, retourstromen etc.) blijft de gemeente trekken en uitvoeren samen met partijen als RVN@, DAR, ARN en ander partijen op dat werkveld.

2.1 De raad wordt actief geïnformeerd over de Notitie Stadslandbouw en de oprichting van het Loket Stadslandbouw

Met het opstellen van beide notities en de bijbehorende raadsbrief denken we aan de behoefte van de raad te voldoen, zoals die geuit was in het raadsvoorstel. Daarbij hebben we gekozen voor een korte oriënterende notitie, die wordt aangevuld met praktische aanbevelingen, wat leidde tot ons besluit tot oprichting van een Loket Stadslandbouw.

Kanttekeningen

De notitie Stadslandbouw is een oriënterende visie, die verder uitgewerkt en bestendig moet worden. Hiervoor gaan we in ieder geval samenwerken met de gemeente Heumen aan hun Gebiedsvisie Malden-Noord. Het Plan van Aanpak Loket Stadslandbouw schetst een toekomst waar de uitvoering van het Loket Stadslandbouw niet meer door de gemeente wordt betaald en niet meer door maar in opdracht van de gemeente verder gaat. Dit is een nog vrij onzeker scenario wat sterk afhangt van de twee kennisinstellingen.

Financiën

De oprichting van het Loket Stadslandbouw kost €40.000,- in 2023 en € 40.000,- in 2024. Binnen het taakveld Openbaar groen is hiervoor budget aanwezig. Daarna zal een evaluatie moeten plaatsvinden over verdere financiering.

De cofinanciering van het opstellen van een gebiedsvisie door de gemeente Heumen bedraagt €20.000,- en wordt nog in 2022 overgemaakt. Ook blijft er budget in Nijmegen beschikbaar voor uitvoering van stadslandbouwprojecten in de Kop van Malden.

Vervolg

In het Plan van Aanpak Loket Stadslandbouw Nijmegen staat een planning aangegeven hoe we het loket willen gaan opzetten en verder uitbreiden.

Daarnaast gaat de gemeente Heumen een gebiedsvisie voor de Kop van Malden opstellen, waaraan Nijmegen een actieve bijdrage gaat leveren. De visie zal volgend jaar gereed zijn.

Bijlage(n)

1. Memo stand van zaken Stadslandbouw Nijmegen oktober 2022
2. Notitie Stadslandbouw Nijmegen
3. Plan van Aanpak Voedselloket Nijmegen